

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Дирекция „Анализ и стратегическо планиране“

СИТУАЦИОННО-ПЕРСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ НА ПТИЧЕ МЕСО И ЯЙЦА

Март 2015 г.

1. Производство на птиче месо

След известно намаление през предходната година, през 2014 г. производството на птиче месо в страната бележи ръст, за което допринасят основно по-ниските разходи за фураж и стабилното търсене. Потреблението на пилешко месо е стимулирано от някои негови сравнителни предимства спрямо останалите видове месо, като по-достъпните цени и диетичните му качества.

Допълнителен фактор за развитие на птицевъдството в страната е и стартиралата в края на 2012 г. схема на държавна помощ за реализиране на доброволно поети ангажименти за хуманно отношение към птиците (както за угояване, така и за яйценосно направление) за период от пет години. През 2014 г. по тази схема са предоставени общо 24,8 млн. лева на 281 бенефициенти.

По предварителни данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХ, през 2014 г. производството на птиче месо и субпродукти **в кланиците** е в размер на 97 925 тона кланично тегло – с 3,6% повече спрямо предходната година. Наблюдава се увеличение както на общия брой заклани птици (с 1,9%), така и на средното им живо тегло (Таблица 1).

Около 73% от общия промишлен добив на птиче месо и субпродукти за периода е от *пилета бройлери*. При 1% повече заклани бройлери и малко по-високо средно живо тегло (2,11 кг спрямо 2,08 кг за 2013 г.), добивът на месо и субпродукти от пилета бройлери в кланиците нараства с 3,4% на годишна база, до 71 524 тона кланично тегло.

Таблица 1. Производство на месо и субпродукти от птици в кланиците през 2013 и 2014 г.

Вид птици	Заклани птици (хил. броя)		Изм. 2014/2013	Живо тегло (тона)		Изм. 2014/2013	Добито месо и субпродукти (тона)		Изм. 2014/2013
	2013	2014		2013	2014		2013	2014	
Пилета бройлери	42 712	43 139	1,0%	88 769	91 162	2,7%	69 190	71 524	3,4%
Патици	5 553	5 861	5,5%	27 119	28 559	5,3%	20 965	22 048	5,2%
Други*	2 197	2 442	11,2%	5 922	5 957	0,6%	4 364	4 354	-0,2%
Общо	50 462	51 442	1,9%	121 810	125 677	3,2%	94 519	97 925	3,6%

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, предварителни данни за 2014 г.

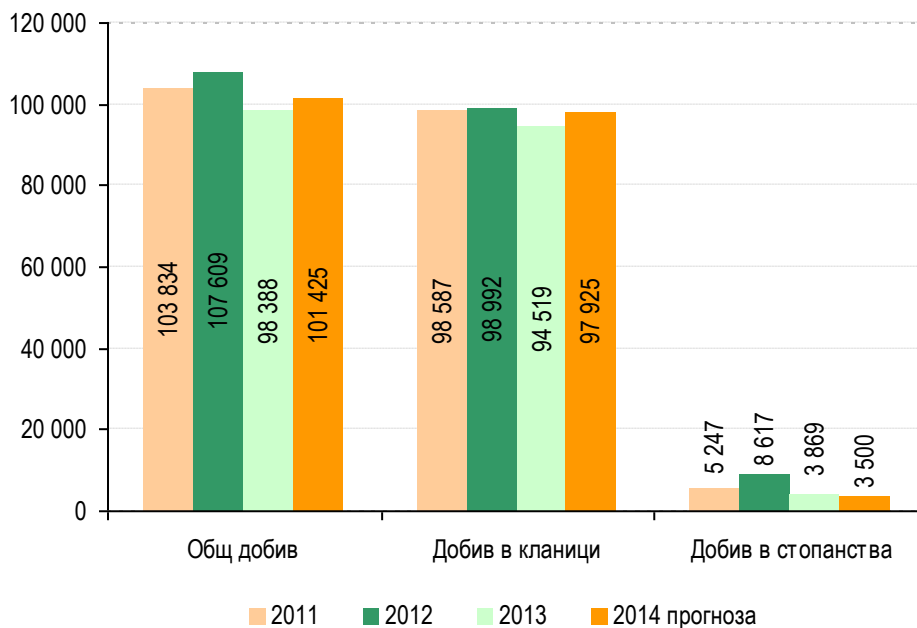
* включва и ограничено количество месо от зайци, чиито размер е конфиденциален

Промишленото производство на месо и субпродукти от *патици* (отглеждани основно за угояване и получаване на втлъстен черен дроб) бележи ръст от 5,2% в сравнение с 2013 г., до 22 048 тона кланично тегло (Таблица 1). Отчита се

нарастване на броя на реализираните в кланиците патици с 5,5%, при незначително по-ниско средно живо тегло.

В рамките на 2014 г. в кланиците са добити 2 962 тона втлъстен черен дроб от патици, което е с около 6% над нивото от предходната година.

Фиг. 1. Производство на месо и субпродукти от птици през периода 2011 – 2014 г. (тона)

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“

Добивът на птиче месо **директно в стопанствата** е предимно за собствена консумация и не оказва съществено влияние на пазара на птиче месо в страната.

През 2014 г. продължава наблюдаваната през последните няколко години тенденция на намаление на дребните стопанства, отглеждащи до 99 птици, които по принцип не са пазарно ориентирани. Тези стопанства са най-сериозно засегнати от постепенното намаление и влошаване на възрастовата структура на населението в селските райони. В резултат от това, през 2014 г., по експертна оценка, общият добив на птиче месо директно в стопанствата е малко под нивото от предходната година, като възлиза на около 3,5 хил. тона.

Така, общото производство на птиче месо за 2014 г. се оценява на около 101,5 хил. тона. Прогнозира се през 2015 г. производството да се стабилизира около или дори малко над това ниво, благоприятствано от сравнително ниските цени на фуражните култури за втора поредна пазарна година и силното търсене както на вътрешния, така и на международните пазари. Оптимистичната прогноза за сектора се запазва и след спешно предприетите действия от страна на Българската агенция

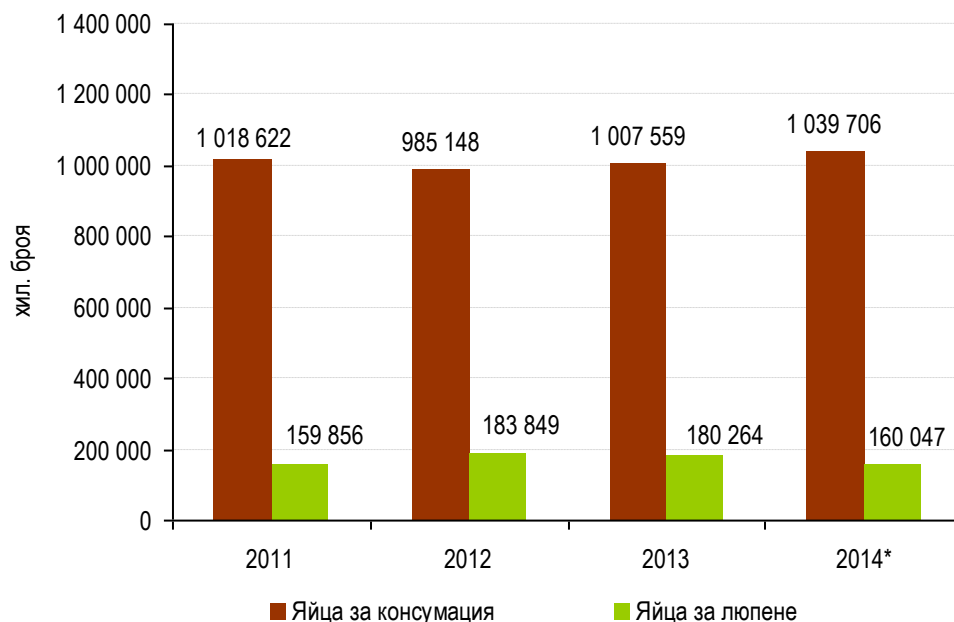
по безопасност на храните (БАБХ) за предотвратяване на разпространение на болестта „птичи грип“, констатирана през м. февруари 2015 г. в Бургаска област. В началото на м. март извънредните мерки са отменени.

2. Производство на яйца

С приключване на процеса на реструктуриране на фермите от яйценосното направление във връзка с изпълнение на европейските изисквания за хуманно отношение към кокошките-носачки в сила от началото на 2012 г., през последните две години се наблюдава стабилизиране на сектора и постепенно нарастване на производството на яйца в страната.

За развитие на сектора допринасят сравнително ниските цени на фуражните култури от реколти `2013 и `2014, както и предоставяното финансово подпомагане по схемата на държавна помощ за хуманно отношение към птиците, стартирала в края на 2012 г.

Фиг. 2. Производство на яйца от кокошки (хил. броя)

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, *предварителни данни

По предварителни данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХ, към 31.12.2014 г. в страната се отглеждат общо 6 712,6 хил. броя кокошки и ярки, с 1,8% повече спрямо нивото отпреди една година. Конкретно при стоковите носачки, предназначени за добив на яйца за консумация, се отчита ръст от 4,5% на годишна база, до 4 604,8 хил. броя.

Общото производство на кокоши яйца през 2014 г. нараства с 1% в сравнение с предходната година до 1 199 753 хил. броя, в т. ч. 1 039 706 хил. броя яйца за консумация – с 3,2% повече в сравнение с 2013 г. (Таблица 2). Същевременно, производството на яйца за люпене се свива с 11,2% до 160 047 хил. броя, което е частично компенсирано от увеличение на вноса на разплодни яйца от високопродуктивни хибриди.

Таблица 2. Производство на яйца от кокошки през периода 2012 - 2014 г. (хил. броя)

Вид яйца	2012	2013	2014*	Изм. 2014/2013
От кокошки, в т. ч.:	1 168 997	1 187 823	1 199 753	1,0%
- за консумация	985 148	1 007 559	1 039 706	3,2%
- за люпене	183 849	180 264	160 047	-11,2%

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, *предварителни данни

През 2014 г. продължава тенденцията от последните няколко години на постепенно увеличение на броя на стопанствата с кокошки-носачки, регистрирани по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (отглеждащи 350 и повече броя кокошки). По данни на БАБХ, към 1 април 2014 г. тези стопанства са вече 147 броя – с 8 повече в сравнение със същия период на 2013 г., като същевременно общият капацитет за отглеждане на птици в тях нараства с 3,5%. Към тази дата, 52,3% от стопанствата прилагат клетъчни системи (уголемени) за отглеждане на птиците, 44,3% - подово отглеждане, а 2,9% – свободно отглеждане.

Таблица 3. Брой регистрирани стопанства по чл. 137 от ЗВД и общ капацитет на отглежданите в тях кокошки носачки

	01.04.2011 г.	01.04.2012 г.	01.04.2013 г.	01.04.2014 г.
Брой ферми	120	128	139	147
Брой кокошки носачки	3 160 327	3 297 610	3 858 704	3 994 548

Източник: БАБХ

По предварителни данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХ, през 2014 г. заложените в люпилните яйца за инкубация от кокошки са общо 96 473 хил. броя, с 4,5% повече спрямо предходната година, като се отчита увеличение при всички направления. Броят на заложените яйца за инкубация за пилета за месо нараства с 3,5%, а този на яйца за кокошки-носачки – с 14,1%.

Таблица 4. Дейност на люпилните в страната през 2013 и 2014 г. (хил. броя)

Категория птици	Заложени яйца от кокошки за инкубация			Реализирани еднодневни пилета		
	2013	2014*	Изм. 2014/2013	2013	2014*	Изм. 2014/2013
За добив на месо	84 913	87 912	3,5%	61 553	63 700	3,5%
За производство на яйца	6 524	7 442	14,1%	2 590	2 727	5,3%
Общоползвателни	867	1 119	29,1%	576	949	64,8%
Общо	92 304	96 473	4,5%	64 719	67 376	4,1%

Източник: МЗХ, отдел „Агростатистика“, * предварителни данни от месечна анкета „Дейност на люпилните в България“

Общият брой на реализираните от люпилните еднодневни пилета от кокошки се увеличава с 4,1% спрямо предходната година, до 67 376 хил. броя. От тях, 63 700 хил. броя (+3,5% на годишна база) са за производство на пилета за месо. Сравнявайки с 2013 г., реализираните пилета за носачки са с 5,3% повече, а тези за общоползвателни кокошки - с 64,8%.

През 2015 г. се очаква производството на яйца от кокошки да продължи да се развива стабилно. Прогнозира се общият добив на кокошки яйца за годината да достигне до около 1 260 млн. броя, от които около 1 100 млн. броя за консумация и 160 млн. броя - за инкубиране.

3. Внос

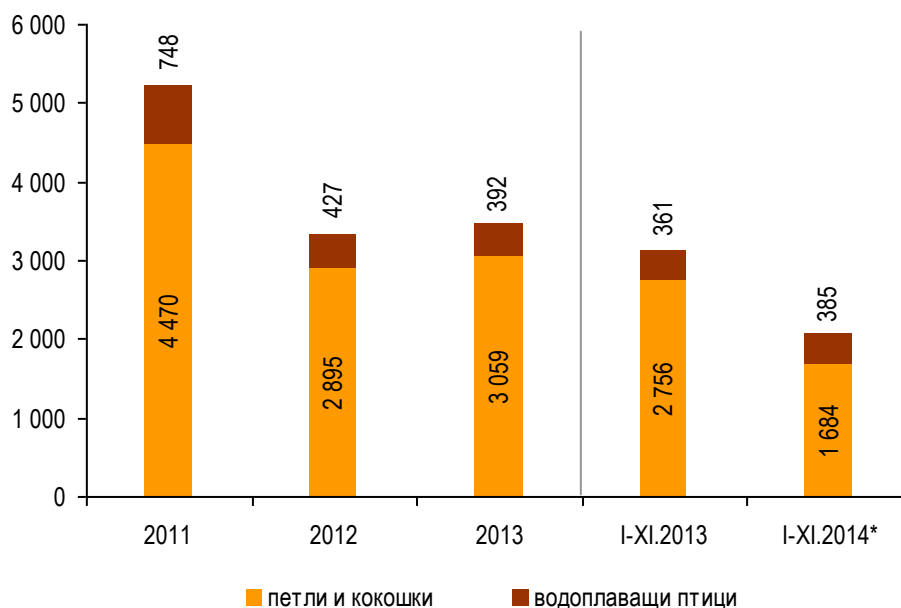
3.1. Внос на живи птици

За нуждите на птицевъдството в страната ежегодно се внасят родителски и стокови пилета от високопродуктивни хибриди на водещи световни фирми в сектора.

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2014 г. са внесени общо 2 069 хил. броя живи птици, което е с около 34% по-малко спрямо същия период на предходната година, поради свиване на вноса на пилета от кокошия вид, докато този на водоплаващи нараства. Традиционно, птиците са доставени изцяло от ЕС.

Общият внос на пилета от кокошия вид възлиза на 1 684 хил. броя (пилета до 185 грама) - с около 39% по-малко в сравнение с единадесетте месеца на предходната година. Намалението е по-умерено при родителските и прародителски женски пилета – с 15,6%, до 1 086 хил. броя и значително при стоковите пилета – с 59,1%, до 598 хил. броя.

Фиг. 3. Внос на живи птици през периода 2011 – ноември 2014 г. (хил. броя)

Източник: НСИ, * предварителни данни

Най-големи доставки на пилета (петли и кокошки) са осъществени от Унгария (907 хил. броя), Чехия (445 хил. броя) и Австрия (216 хил. броя).

В рамките на периода, вносът на водоплаващи птици бележи ръст от близо 7% на годишна база, достигайки 385 хил. броя – изцяло патици (с тегло непревишаващо 185 грама) за угояване и добив на втлъстен черен дроб, доставени от Белгия (189 хил. броя), Унгария (162 хил. броя) и Франция (33 хил. броя).

3.2. Внос на птиче месо и карантии

След отчетения близо 20-процентен спад на вноса на месо от домашни птици през 2013 г. (прекъснал тенденцията на нарастване от предходните няколко години), през 2014 г. се наблюдава увеличение на доставките.

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2014 г. в страната са внесени 91 599 тона птиче месо и карантии - с 12,8% повече в сравнение със същия период на предходната година. Ръстът може да се обясни с комбинацията от различни фактори като: едновременно нарастване на българския износ, конкурентни цени на вносното птиче месо и нарастващо присъствие на пазара на големите търговски вериги, които имат установени канали за директна доставка от ЕС и собствени цехове за разфасоване и пакетиране на месо. В рамките на периода се отчита увеличение на вноса на пилешко и пуешко месо и намаление на този от водоплаващи птици.

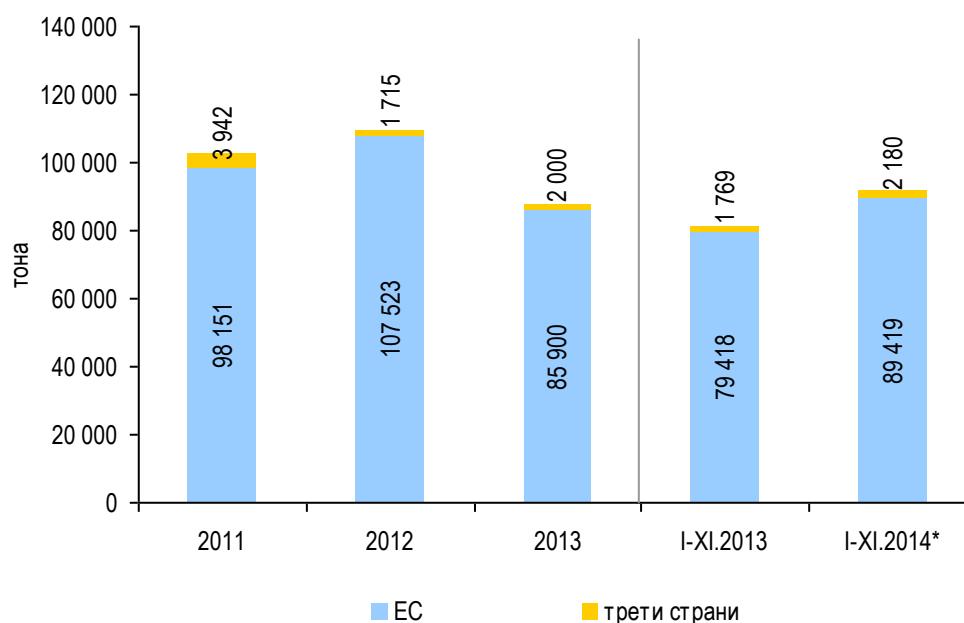
Таблица 5. Внос на птиче месо и карантии през периода 2012 г. – ноември 2014 г. (тона)

Продукти	2012	2013	I-XI. 2013	I-XI. 2014*	Изменение	
					2013/2012	I-XI. 2014/2013
Месо и карантии от петли и кокошки	97 787	79 930	73 654	83 385	-18,3%	13,2%
Месо и карантии от пуйки	10 622	7 088	6 709	7 632	-33,3%	13,8%
Месо и карантии от водоплаващи птици и токачки	828	882	824	582	6,5%	-29,3%
Общо месо и карантии от домашни птици	109 237	87 900	81 187	91 599	-19,5%	12,8%

Източник: данни на НСИ, обработени от МЗХ, *предварителни данни

Близко 98% от общо внесеното птиче месо през първите единадесет месеца на 2014 г. е от ЕС. Доставките от държави-членки на Съюза нарастват с 12,6% спрямо същия период на предходната година, до 89 419 тона, от които 36 622 тона от Полша. Сравнително големи количества са внесени и от Гърция (11 515 тона), Румъния (8 929 тона), Германия (6 930 тона), Нидерландия (6 033 тона) и Унгария (4 945 тона).

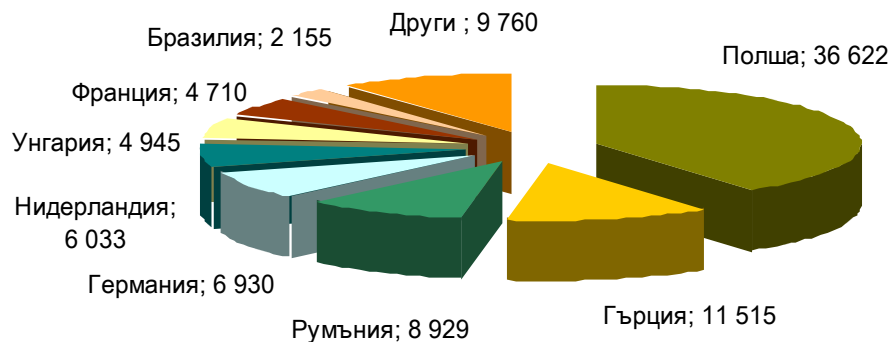
Фиг. 4. Внос на птиче месо и карантии през периода 2011 – ноември 2014 г. (тона)

Източник: НСИ, *предварителни данни

Макар да бележи ръст от 23,2% в сравнение с единадесетте месеца на предходната година, вносът на птиче месо и карангии от трети страни остава ограничен - 2 180 тона, главно замразен пилешки черен дроб от Бразилия.

Фиг. 5. Внос на птиче месо и карангии през периода януари – ноември 2014 г. по страни (тона)

Източник: НСИ, предварителни данни

Близо 91% от общия внос на птиче месо и карангии за периода януари – ноември 2014 г. е **от петли и кокошки**. Доставкаите на пилешко месо и карангии нарастват с 13,2% на годишна база, до 83 385 тона, при средна декларирана цена по вноса от 996 евро/тон (без ДДС и транспортни разходи), незначително по-ниска от тази за аналогичния период на 2013 г.

Голяма част от вносното пилешко месо е за задоволяване нуждите на месопереработвателните предприятия в страната - за приготвяне на колбаси и други продукти, вкл. храни за домашни любимци.

Вносът на пилешко месо и карангии през наблюдавания период е почти изцяло от ЕС (общо 81 255 тона), като най-големи доставки са осъществени от Полша (35 402 тона), Гърция (9 706 тона) и Румъния (8 429 тона), следвани от Нидерландия, Германия и др.

Тъй като производството на пуешко месо в страната е недостатъчно за покриване на вътрешното търсене, ежегодно се осъществява внос на съществени количества от този вид месо, предимно замразени разфасовки за нуждите на преработвателната промишленост за производство на различни колбаси.

До м. ноември 2014 г. в страната са внесени 7 632 тона **месо и карангии от пуйки**, което е с 13,8% повече спрямо същия период на 2013 г. Най-големи

доставки са реализирани от Гърция (1 809 тона), Полша (1 062 тона), Испания (988 тона), Италия (982 тона) и Германия (968 тона).

Вносът на **месо и карантии от водоплаващи птици и токачки**, който по принцип е в ограничени количества, главно за разнообразяване на асортимента на пазара, се свива с 29,3% в сравнение с единадесетте месеца на 2013 г., до 582 тона. Доставките са основно от Унгария (402 тона) и Полша (158 тона).

Предвид темпа на внос, наблюдаван до края на м. ноември, вносът на птиче месо и карантии за цялата 2014 г. се очаква да достигне около 99 - 100 хил. тона. При очаквано леко увеличение на производството и относително запазване на потреблението на птиче месо в страната, през 2015 г. се предвижда вносът да се задържи около нивото от 2014 г.

Отражение на руската забрана за внос

В отговор на наложените санкции срещу Руската Федерация в контекста на ситуацията в Украйна, считано от 7 август 2014 г. Русия наложи забрана за внос на определени селскостопански и хранителни продукти (вкл. птиче месо) от ЕС, САЩ, Норвегия, Канада и Австралия, за срок от една година.

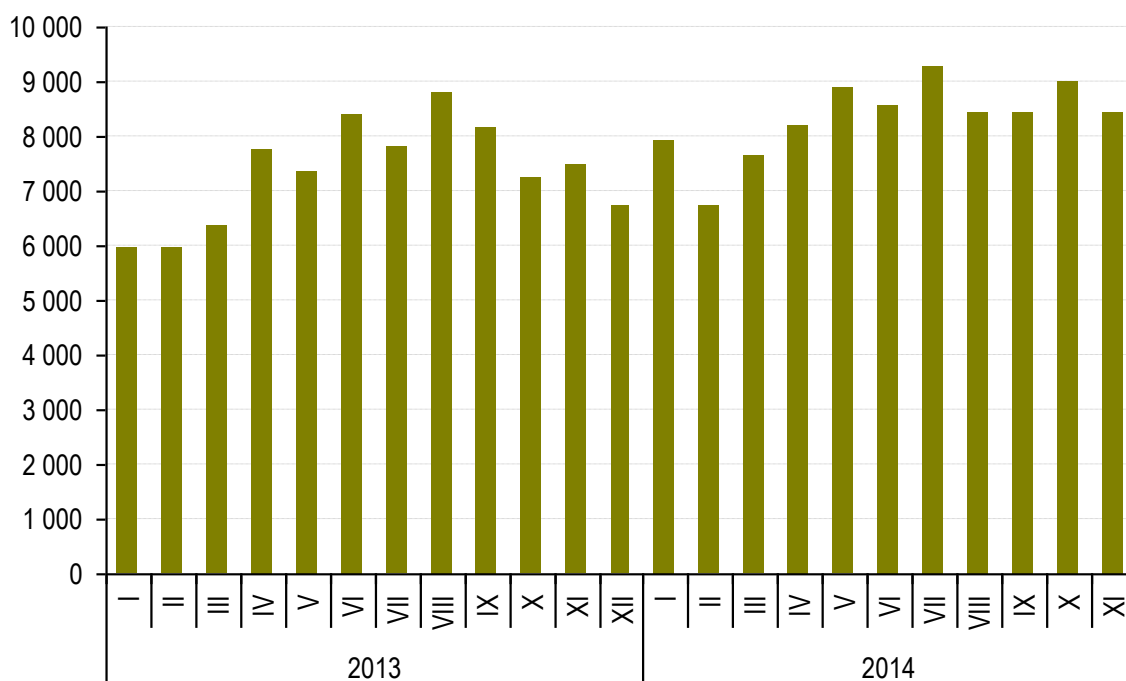
Прекият ефект от тази забрана за България е минимален, тъй като през последните години износът на българско птиче месо за Русия е силно ограничен, а конкретно през 2013 г. и първите седем месеца на 2014 г. изобщо липсва такъв.

Засега не се очертава руското ембарго да окаже съществено влияние върху българския пазар на птиче месо и по косвен път – поради пренасочване на част от нереализираната в Русия европейска продукция към вътрешния пазар на ЕС.

Експортът за Русия представлява под 1% от общото производство на птиче месо в рамките на Съюза. На ниво ЕС отрасълът е добре интегриран и с къс цикъл на производство (по-малко от 2 месеца за бройлери), като през последните години се развива стабилно, под влияние на нарастващото търсене в световен мащаб. Ето защо се счита, че секторът има капацитета да се приспособи към ситуацията със собствени средства – чрез адаптиране на производството, намиране на алтернативни пазари и/или намаляване на вноса.

По предварителни данни на НСИ, през първите седем месеца на 2014 г. вносът на птиче месо в страната нараства с 15,5% спрямо същия период на предходната година (до 57 238 тона). През периода август – ноември 2014 г., макар да продължава да се движи над нивото от предходната година, вносът бележи по-малък ръст на годишна база от 8,7% (до 34 361 тона) или през първите четири месеца след влизане в сила на руската забрана не се наблюдава някакво особено засилване на доставките на птиче месо.

Фиг. 6. Внос на месо и карантии от домашни птици през периода януари 2013 – ноември 2014 г. по месеци (тона)

Източник: НСИ; предварителни данни за 2014 г.

3.3. Внос на яйца

След отчетеното чувствително увеличение през 2013 г., през 2014 г. вносът на яйца за консумация бележи съществен спад спрямо предходната година, но все пак остава над нивото от 2012 г. (Таблица 6, Фиг. 7).

Таблица 6. Внос на яйца през периода 2012 – ноември 2014 г. (тона)

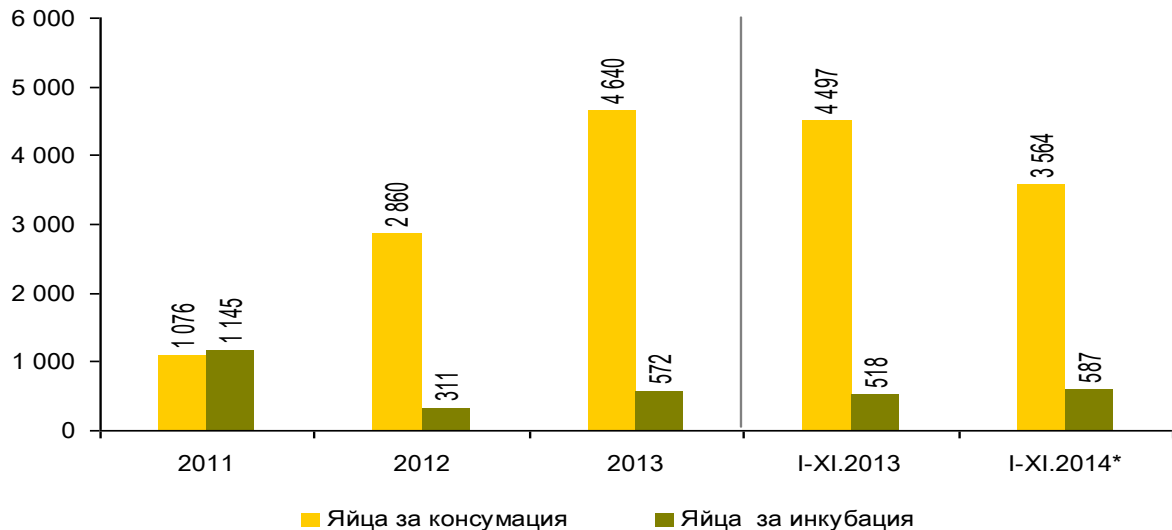
Продукти	2012	2013	I-XI.2013	I-XI.2014*	Изменение I-XI. 2014/2013
Пресни яйца с черупки от кокошки (за консумация)	2 860	4 640	4 497	3 564	-20,8%
Оплодени яйца за инкубиране, общо в т. ч.:	311	572	518	587	13,3%
- от кокошки	39	264	239	327	37,1%
- от патици	272	308	279	260	-7,0%

Източник: данни на НСИ, обработени от МЗХ, *предварителни данни

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2014 г. в страната са внесени 3 564 тона **яйца за консумация** (около 58 421 хил. броя). Това представлява намаление от 20,8% в сравнение със същия период на предходната

година, за което допринася по-високото вътрешно производство. Средната вносна цена е около 0,10 лв./брой (без ДДС и транспортни разходи) - с 9% по-ниска на годишна база.

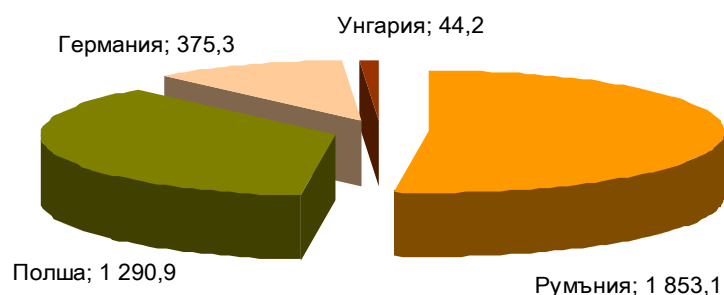
Фиг. 7. Внос на яйца през периода 2011 – ноември 2014 г. (тона)

Източник: НСИ, *предварителни данни

Количествата са доставени изцяло от държави членки на ЕС, в т. ч. основно от Румъния (1 853,1 тона или 30 379 хил. броя) и Полша (1 290,9 тона или 21 162 хил. броя) (Фиг. 8).

Фиг. 8. Внос на яйца за консумация през периода януари – ноември 2014 г. по страни (тона)

Източник: НСИ, предварителни данни

Вносът на оплодените **яйца за инкубиране** през периода януари – ноември 2014 г. нараства с 13,3% спрямо единнадесетте месеца на предходната година, до

587 тона (8 189 хил. броя), като се отчита значителен ръст на вноса на яйца за инкубиране от кокошия вид и свиване на този от патици. Доставките на яйца за инкубация през периода са реализирани основно от Франция (261 тона), Румъния (224 тона) и Унгария (49 тона).

Предвид данните за леко увеличение на производството в страната и значително по-ниския внос, реализиран през единадесетте месеца на годината, вносът на яйца за консумация за цялата 2014 г. се предвижда да остане под нивото от предходната година, като възлезе на около 3,8 хил. тона или 62 млн. броя.

През 2015 г. може да се очаква да продължат да се внасят известни количества яйца за консумация, поради възможностите за доставки от европейски страни на сравнително ниски цени. Като цяло обаче, вносът едва ли ще окаже съществено въздействие на вътрешния пазар, тъй като обикновено заема сравнително малък дял от вътрешното потребление (при годишно производство в страната на около 1 млрд. броя яйца).

4. Износ

4.1. Износ на живи птици

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2014 г. са изнесени общо 19 899 хил. броя живи птици (с тегло непревишаващо 185 г), с 15% повече в сравнение със същия период на предходната година (Фиг. 9).

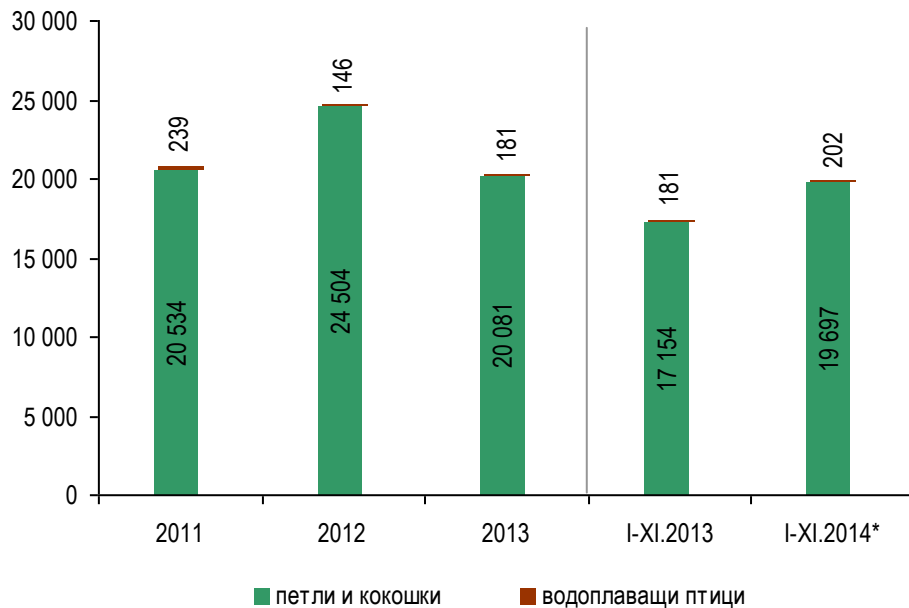
Износът включва главно пилета от кокошия вид – общо 19 697 хил. броя, от които 18 631 хил. броя (95%) са стокови едnodневни пилета за месо, а 643 хил. броя - яйценосно направление, съответно с 15% повече и 34% по-малко в сравнение с единадесетте месеца на 2013 г.

В рамките на периода е реализиран износ и на 423 хил. броя родителски и прародителски женски пилета за месо, при липса на такъв през предходната година.

Основна дестинация на износа на птици от кокошия вид до м. ноември 2014 г. остава Румъния със 17 680 хил. броя. Макар и в значително по-малки количества, износ е осъществен и за Гърция (997 хил. броя), Косово (442 хил. броя), Сърбия (317 хил. броя) и др.

През периода януари – ноември 2014 г. извън страната са реализирани 202 хил. броя патици - с около 12% повече спрямо същия период на предходната година, традиционно насочени основно за Унгария.

Фиг. 9. Износ на живи птици през периода 2011 - ноември 2014 г. (хил. броя)

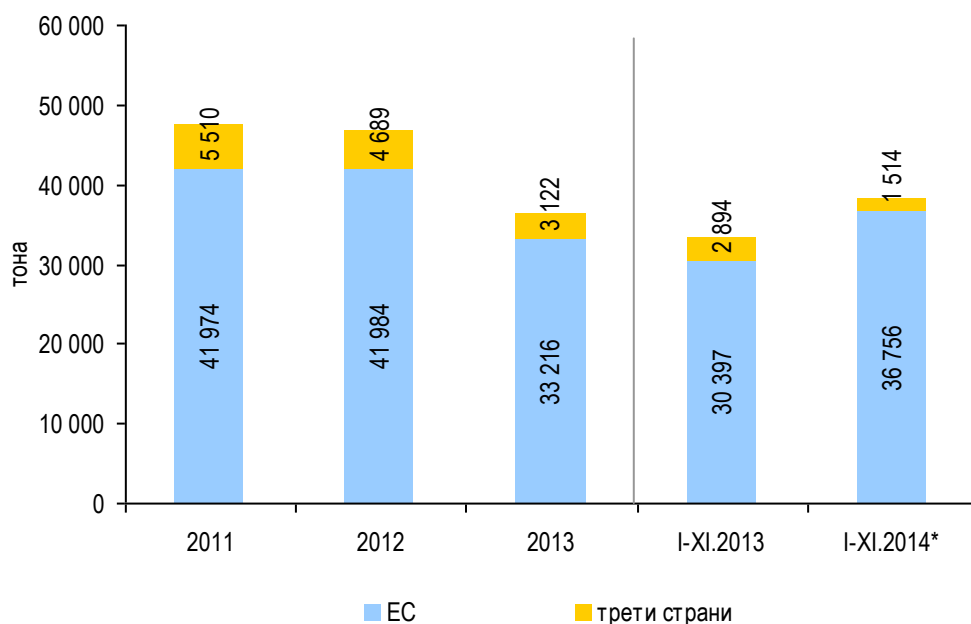

Източник: НСИ, *предварителни данни

4.2. Износ на птиче месо и карантии

По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2014 г., общият износ на птиче месо и карантии възлиза на 38 270 тона – с 15% повече на годишна база, благоприятстван от по-високото производство в страната и нарастващото търсене на птиче месо в световен мащаб.

Фиг. 10. Износ на птиче месо през периода 2011 - ноември 2014 г. (тона)

Източник: НСИ, *предварителни данни

По видове месо, в рамките на периода се наблюдава нарастване на износа на месо от петли и кокошки и от водоплаващи птици и същевременно свиване на този на месо от пуйки, чиито обем традиционно е малък (Таблица 7).

Около 96% от износа на птиче месо и карангии през единнадесетте месеца на 2014 г. е за страни от ЕС (Фиг.). Общият обем на изпращанията за Съюза възлиза на 36 756 тона - с 21% над нивото от същия период на предходната година, като най-значителни количества са насочени за Гърция (16 765 тона), Румъния (6 658 тона) и Франция (6 522 тона). Българските продукти притежават необходимите качествени, вкусови и маркетингови параметри, за да се приемат добре на тези пазари.

В същото време, износът на птиче месо и карангии за трети страни намалява с около 48% на годишна база, до 1 514 тона, което е свързано до голяма степен със свиване на износа за един от основните търговски партньори извън ЕС – Македония, до 645 тона (при 1 324 тона за единнадесетте месеца на 2013 г.). Сравнително голямо количество е реализирано и в Хонконг (604 тона), а по-малки - в Армения, Грузия и др.

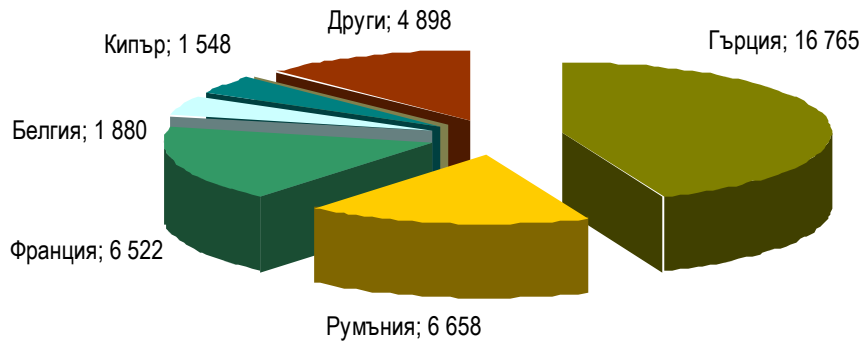
Таблица 7. Износ на птиче месо и карангии през периода 2012 - ноември 2014 г. (тона)

Продукти	2012	2013	I-XI. 2013	I-XI. 2014*	Изменение	
					2013/2012	I-XI. 2014/2013
Месо и карангии от петли и кокошки	33 617	23 258	21 330	26 356	-30,8%	23,6%
Месо и карангии от пуйки	2 916	3 230	3 230	2 477	10,8%	-23,3%
Месо и карангии от водоплаващи птици и токачки	10 140	9 851	8 731	9 437	-2,9%	8,1%
в т. ч.: тлъст черен дроб от патици и гъски	2 738	2 527	2 209	2 336	-7,7%	5,7%
Общо месо и карангии от домашни птици	46 673	36 338	33 291	38 270	-22,1%	15,0%

Източник: данни на НСИ, обработени от МЗХ, * предварителни данни

През единнадесетте месеца на 2014 г. износът на месо и субпродукти **от петли и кокошки** бележи ръст от 23,6% спрямо същия период на предходната година, до 26 356 тона (69% от общия износ на птиче месо и карангии за периода), за което допринася по-високото промишлено производство на този вид месо през 2014 г. Основни търговски партньори при пилешкото месо остават Гърция (14 498 тона) и Румъния (6 570 тона), следвани от Кипър (1 447 тона) и Обединеното кралство (890 тона), като и при четирите дестинации се отчита съществен ръст на годишна база.

Фиг. 11. Износ на птиче месо през периода януари – ноември 2014 г. по страни (тона)

Източник: НСИ, предварителни данни

Износът на **месо от водоплаващи птици** през периода януари – ноември 2014 г. е в размер на 9 437 тона (предимно от патици). Това е с 8,1% повече в сравнение със същия период на 2013 г., в резултат от нарастване на промишленото производство в страната, основна част от което по принцип е експортно ориентирано. Подобно на предходни години, най-значителен износ на месо и субпродукти от водоплаващи птици (вкл. втлъстен черен дроб) е осъществен за Франция (6 522 тона, с 4% повече на годишна база). Съществено нарастват количествата, насочени за другите два традиционни пазара - Белгия (с 34% до 1 878 тона) и Хонконг (с 21% до 604 тона).

Конкретно износът на *втлъстен черен дроб* (основно от патици) бележи ръст от 9% на годишна база, до 2 065 тона, от които 1 780 тона за Франция, 485 тона за Белгия, а по-малки количества за Испания, Румъния, Германия и др.

Поради ниското производство на пуешко месо в страната, износът на този вид месо традиционно е ограничен, като в по-голямата си част представлява реекспорт. През единадесетте месеца на 2014 г. е отчетен износ на 2 477 тона пуешко месо, с 23,3% по-малко в сравнение със същия период на предходната година. Количествата са насочени главно за Гърция (2 263 тона).

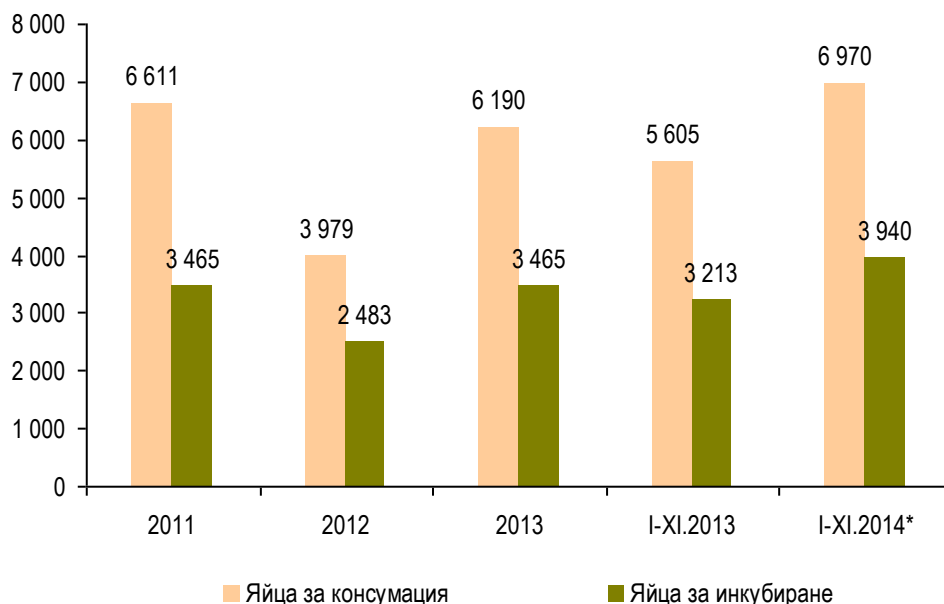
Предвид данните за единадесетте месеца на годината, до края на 2014 г. се очаква износът на месо от домашни птици да надхвърли съществено този от 2013 г., достигайки около 42 хил. тона. Предпоставки за реализирането на подобен или дори малко по-голям износ през 2015 г. са предвижданото леко увеличение на промишленото производство на птиче месо, както и атрактивните експортни цени, на

които се реализират месото от водоплаващи птици и втлъстеният черен дроб на външните пазари.

4.3. Износ на яйца

Под влияние на нарасналото производство в страната, през 2014 г. се наблюдава увеличение на износа на яйца. По предварителни данни на НСИ, през периода януари – ноември 2014 г. са изнесени 6 970 тона (около 114 261 хил. броя) **пресни кокоши яйца с черупки** (за консумация) - с 24,4% повече в сравнение със същия период на предходната година, като средната износна цена се запазва на ниво от 0,13 лв./брой.

Фиг. 12. Износ на яйца през периода 2011 – ноември 2014 г. (тона)

Източник НСИ, * предварителни данни

Таблица 8. Износ на яйца за консумация и за инкубиране през периода 2012 – ноември 2014 г. (тона)

Продукти	2012	2013	I-XI.2013	I-XI.2014*	Изменение I-XI. 2014/2013
Пресни яйца с черупки от кокошки (за консумация)	3 979	6 190	5 605	6 970	24,4%
Оплодени яйца за инкубиране, общо в т. ч.:	2 483	3 465	3 213	3 941	22,6%
- от кокошки	2 483	3 463	3 213	3 938	22,6%
- от пуйки или от гъски	-	2	-	2	-

Източник: данни на НСИ, обработени от МЗХ, *предварителни данни

Увеличението е свързано основно с нарастване на изпращанията на яйца за консумация за Гърция с 45% на годишна база, до 4 964,8 тона (около 81 390 хил.

броя), което формира над 70% от общия износ на яйца за консумация за единадесетте месеца на 2014 г. Сред останалите дестинации, по-съществени количества са насочени за Австрия (687,9 тона), Ирак (437,7 тона) и Румъния (301,4 тона).

Фиг. 13. Износ на яйца за консумация през периода януари – ноември 2014 г. по страни (тона)

Източник: предварителни данни на НСИ

През периода януари – ноември 2014 г. износът на оплодени **яйца за инкубиране** нараства с 22,6% спрямо същия период на предходната година, до 3 941 тона (около 59 627 хил. броя), при близо 7% по-висока средна износна цена от 0,47 лв./брой. Произведените разплодни яйца в страната произхождат от високо продуктивни хибриди с доказани качества на международния пазар.

Изнесени са главно оплодени яйца от кокошки – 3 938 тона (59 593 хил. броя), с 22,6% повече на годишна база. Основни дестинации по износа на кокоши яйца за инкубиране през периода са Гърция (1 607 тона), Ирак (1 224,1 тона) и Румъния (642,8 тона).

В рамките на единадесетте месеца на 2014 г. е реализиран износ и на 2,2 тона (34 хил. броя) оплодени яйца от пуйки за инкубиране (изцяло за Гърция), при липсата на такъв през аналогичния период на 2013 г.

Отчитайки темпа на износ на яйца до м. ноември 2014 г., както и по-голямото производство в страната, общият износ на яйца за цялата 2014 г. се очаква да надхвърли с над 20% нивото от предходната година. Предвижда се през 2015 г. да продължат да се изнасят съществени количества яйца, като основна дестинация (особено при яйцата за консумация) вероятно ще остане съседна Гърция.

5. Потребление на птиче месо и яйца

Въз основа на предварителните данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХ за производство и на НСИ за внос и износ на месо от домашни птици, вътрешното потребление на **птиче месо** за 2014 г. се оценява на 158,4 хил. тона. Това е с около 5,7% повече спрямо предходната година, в резултат на комбинацията от по-високо производство и нарастване на нетния внос (увеличението на вноса в количествено изражение надхвърля това при износа).

През 2014 г. делът на вноса във вътрешното потребление на месо от птици нараства до близо 63%, при 59% през 2013 г.

Таблица 9. Вътрешно потребление на месо и субпродукти от домашни птици (тона)

	2012	2013	2014 прогноза
Производство	107 623	98 388	101 425
Внос	109 237	87 900	99 000
Общо предлагане	216 860	186 288	200 425
Износ	46 673	36 338	42 000
Вътрешно потребление*	170 187	149 950	158 425

*Източник: МЗХ, „Агростатистика“, НСИ; прогноза – дирекция „Анализ и стратегическо планиране“ на МЗХ
Изчислено на база производство, внос и износ, без да се отчита външната търговия с преработени продукти от птиче месо

По данни на НСИ, през периода 2010-2013 г. годишното потребление на птиче месо от домакинствата се задържа на ниво от средно 10,9 кг на лице. Тези данни не включват количествата, консумирани в заведенията за обществено хранене.

На база прогнозни данни за производство, внос и износ, вътрешното потребление на **яйца** за консумация за 2014 г. се предвижда да възлезе на около 976 706 хил. броя - с 0,6% под нивото от 2013 г., тъй като нарастването на износа, свързано с увеличение на производството през годината, е съчетано с намаление на вноса. Така, делът на вноса в общото потребление на яйца за консумация в страната се очаква да спадне до около 6,3%, при 7,7% през предходната година.

Таблица 10. Вътрешно потребление на яйца за консумация (хил. броя)

	2012	2013	2014 прогноза
Производство	985 148	1 007 559	1 039 706
Внос*	46 882	76 063	62 000
Общо предлагане	1 032 030	1 083 622	1 101 706
Износ*	65 226	101 482	125 000
Вътрешно потребление	966 804	982 140	976 706

Източник: МЗХ, „Агростатистика“, НСИ; прогноза – дирекция „Анализ и стратегическо планиране“ на МЗХ
*Данни на НСИ в тона, преизчислени в хил. броя при средно тегло на 1 яйце - 61 г.

По данни на НСИ, общото потребление на яйца на лице от домакинство през 2014 г. (изчислено въз основа на данните по тримесечия) е 140 броя - с 3 броя по-малко в сравнение с предходната година. Потреблението е разпределено относително равномерно през годината – между 34 и 37 броя на тримесечие, като най-висока е консумацията през второто тримесечие, обяснимо с Великденските празници.

6. Цени

6.1. Цени на птиче месо

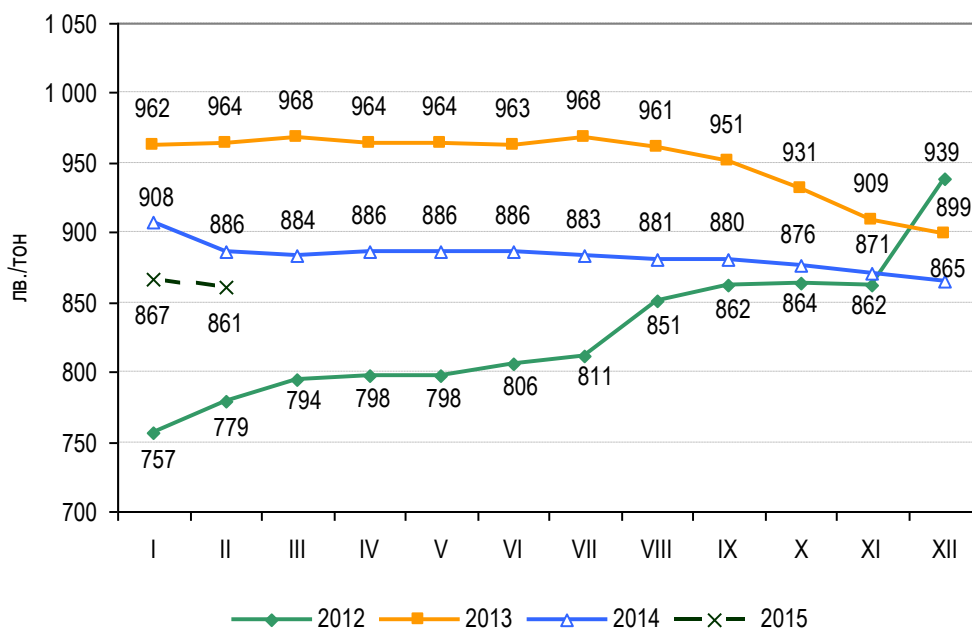
Основен фактор при формиране на цените на птичите продукти са разходите за изхранване на птиците.

По данни на „Системата за агропазарна информация“ (САПИ), през 2014 г. се наблюдава тенденция на плавно понижение на цените на едро на фуражните смески за бройлери за угояване, като средномесечните стойности се движат с между 4 и 9% под нивата от предходната година. Средната цена на този вид смески за 2014 г. е 883 лв./т, със 7,1% по-ниска спрямо тази за 2013 г., под влияние на много високото световно предлагане на фуражни култури както през миналата 2013/2014 пазарна година, така и през настоящата 2014/15 година.

През първите два месеца на календарната 2015 г. цените на едро на фуражните смески за бройлери се задържат около нивата от края на 2014 г., като продължават да са малко по-ниски на годишна база.

Отразявайки тенденцията при цените на фуражите, през 2014 г. цените по веригата на предлагане на замразено пиле в страната се движат с около 2 до 5% под нивата отпреди една година. По данни на САПИ, средногодишната цена на едро на продукта е 4,47 лв./кг, а тази на дребно - 4,93 лв./кг, съответно с 3,6 и 3,7% по-ниски от тези за 2013 г.

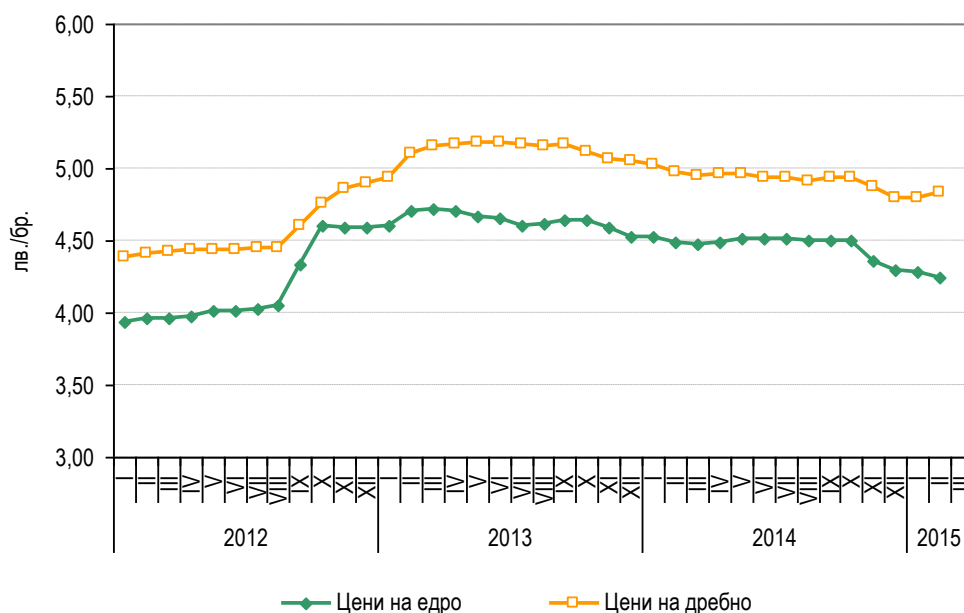
Фиг. 14. Цени на едро на фуражни смеси за изхранване на бройлери за угодяване за периода януари 2012 г. – февруари 2015 г. (лв./тон)

Източник: САПИ

През първите два месеца на 2015 г. цената на замразеното пиле на едро продължава да се понижава слабо, докато тази на дребно се стабилизира, а през м. февруари дори отбелязва леко повишение на месечна база. И двата типа цени остават малко по-ниски на годишна база.

Фиг. 15. Цени на едро и на дребно на замразено пиле през периода януари 2012 г. – февруари 2015 г. (лв./кг)

Източник: САПИ

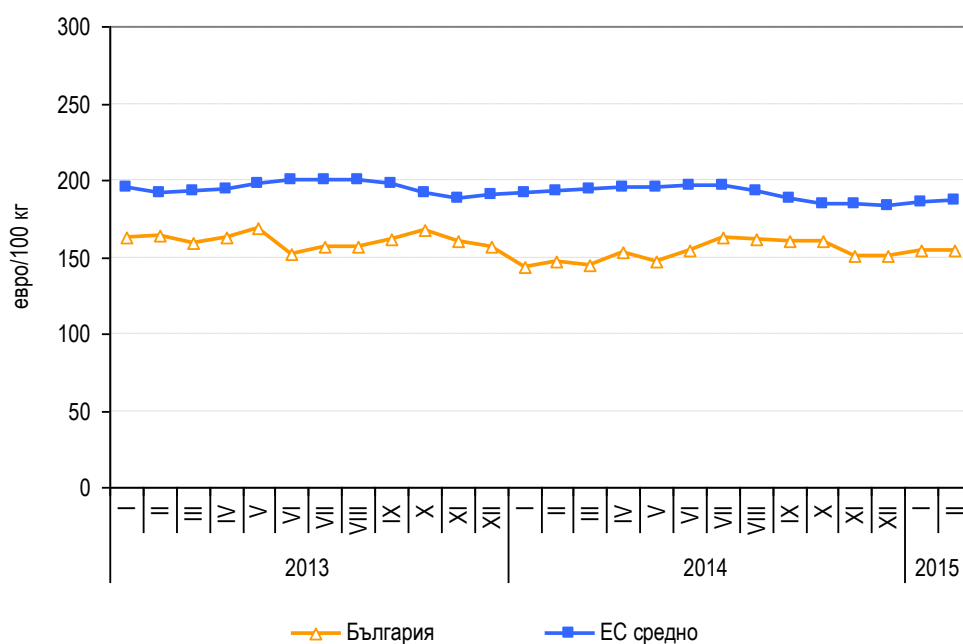
Таблица 11. Цени на замразено пиле през периода януари 2012 г. – февруари 2015 г. (лв./кг)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ср.	Изм. на годишна база
2012														
Цени на едро	3,93	3,96	3,96	3,98	4,01	4,01	4,02	4,05	4,33	4,60	4,59	4,59	4,17	-8,5%
Цени на дребно	4,38	4,41	4,42	4,43	4,44	4,44	4,45	4,45	4,60	4,76	4,86	4,90	4,55	-6,5%
2013														
Цени на едро	4,60	4,70	4,72	4,70	4,67	4,66	4,60	4,62	4,64	4,64	4,59	4,53	4,64	11,3%
Цени на дребно	4,93	5,10	5,15	5,17	5,18	5,18	5,17	5,15	5,17	5,12	5,06	5,05	5,12	12,6%
2014														
Цени на едро	4,52	4,49	4,48	4,49	4,51	4,51	4,51	4,50	4,50	4,50	4,36	4,30	4,47	-3,6%
Цени на дребно	5,03	4,97	4,95	4,96	4,96	4,94	4,94	4,91	4,94	4,94	4,87	4,79	4,93	-3,7%
2015														
Цени на едро	4,28	4,25											4,27	-5,3%
Цени на дребно	4,80	4,83											4,82	-3,7%

Източник: САПИ

Подобно на предходни години, през цялата 2014 г. и първите два месеца на 2015 г. цените на замразени бройлери в българските птицекланици се движат съществено под средното ниво за ЕС. По данни на ЕК, средната цена на бройлерите в ЕС за 2014 г. е 191,04 евро/100 кг без ДДС (373,63 лв./100 кг), което е с 20% над средната продажна цена в българските птицекланици. През отделните месеци тази разлика варира от 13 до 25% (Фиг. 16).

Фиг. 16. Цени на замразени бройлери в птицекланиците в България и средно за ЕС през периода януари 2013 г. – февруари 2015 г. (евро/100 кг без ДДС)

Източник: ЕК

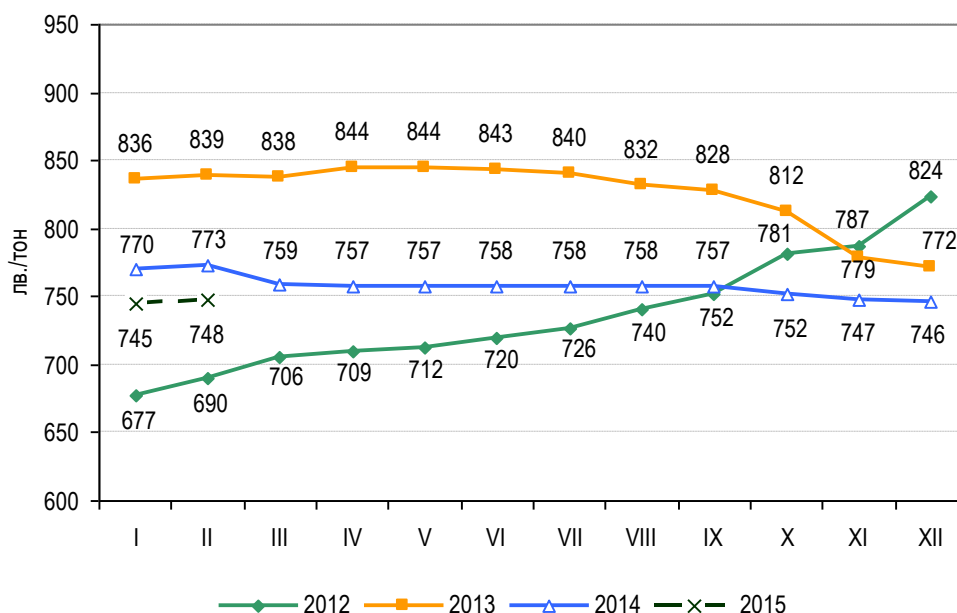
През следващите няколко месеца се очаква цените на пилешкото месо в страната да продължат да се движат малко под нивата от 2014 г., основно под влияние на по-ниските цени на фуражните култури през настоящата маркетингова година.

6.2. Цени на яйца за консумация

Като цяло, през 2014 г. продължава започналата през втората половина на 2013 г. тенденция на намаление на цените на фуражните смеси за изхранване на кокошки-носачки, но с много по-бавен темп. Средната цена на едро на този тип смеси за 2014 г. намалява с 8,2% спрямо предходната година, до 758 лв./тон, като към края на годината се наблюдава стесняване на разликата на годишна база (Фиг. 17). Понижението на цените на фуражните смеси е в резултат от високото предлагане на зърнени култури в световен мащаб за втора поредна година.

През първите два месеца на 2015 г. цените на едро на фуражните смеси за изхранване на кокошки-носачки се стабилизират около нивата от края на 2014 г., но все пак остават малко по-ниски спрямо съответния период на предходната година.

Фиг. 17. Цени на едро на фуражни смеси за изхранване на кокошки носачки през периода януари 2012 г. – февруари 2015 г. (лв./тон)

Източник: САПИ

В рамките на 2014 г. се наблюдава слабо понижение на цените на яйца за консумация, което се обяснява с комбинацията от по-ниски цени на фуражите и малко по-високо производство. По данни на САПИ, средната цена на едро на яйца за годината е 0,188 лв./брой, а тази на дребно - 0,26 лв./брой, съответно с 5,5 и 3,7% по-ниски в сравнение с 2013 г. (Таблица 12). През първото тримесечие на 2014 г. се

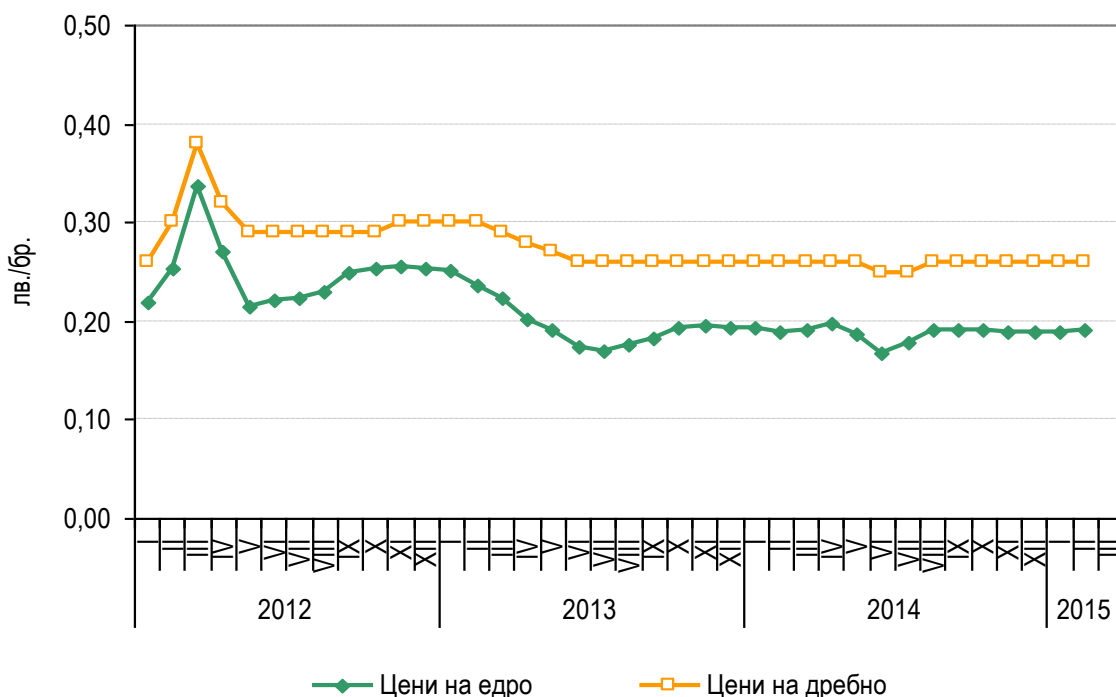
отчита по-значителен спад на цените на годишна база, докато през останалата част на годината стойностите се доближават до тези отпреди една година, а през определени месеци дори ги надхвърлят.

Таблица 12. Цени на яйца за консумация през периода януари 2012 г. – февруари 2015 г. (лв./брой)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ср.	Изм. на годишна база
2012														
Цени на едро	0,219	0,253	0,337	0,270	0,214	0,221	0,224	0,230	0,250	0,254	0,255	0,253	0,248	-8,9%
Цени на дребно	0,26	0,30	0,38	0,32	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,30	0,30	0,30	0,0%
2013														
Цени на едро	0,252	0,235	0,224	0,201	0,190	0,173	0,170	0,177	0,182	0,194	0,196	0,194	0,199	-19,8%
Цени на дребно	0,30	0,30	0,29	0,28	0,27	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,27	-10,0%
2014														
Цени на едро	0,193	0,189	0,191	0,197	0,186	0,167	0,178	0,191	0,192	0,190	0,189	0,189	0,188	-5,5%
Цени на дребно	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,25	0,25	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	-3,7%
2015														
Цени на едро	0,188	0,191											0,190	-0,8%
Цени на дребно	0,26	0,26											0,260	0,0%

Източник: САПИ

Фиг. 18. Цени на едро и на дребно на яйца за периода януари 2012 г. – февруари 2015 г. (лв./брой)

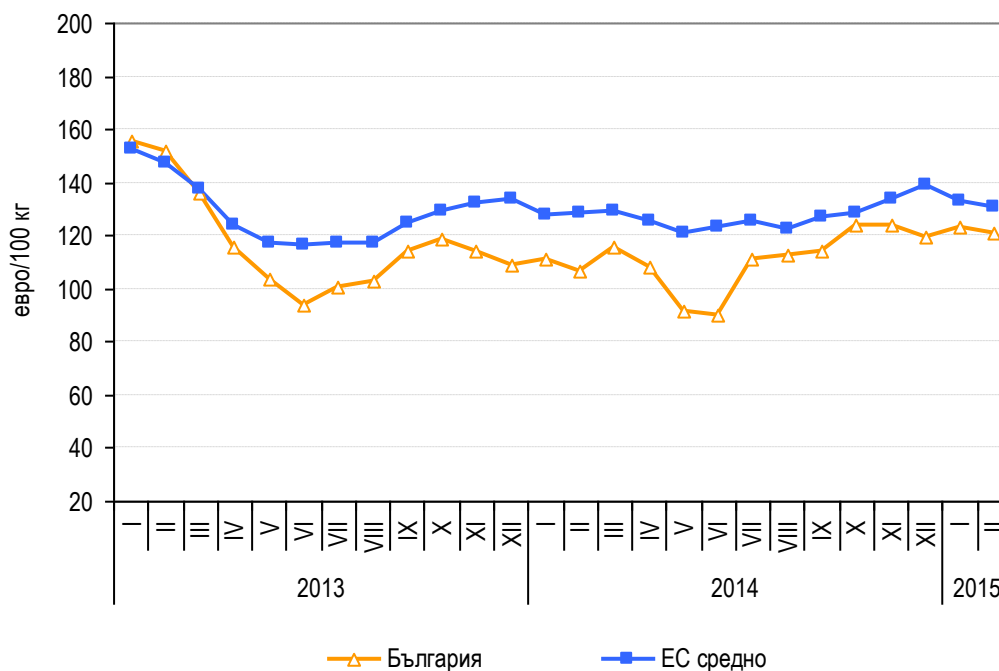

Източник: САПИ

През първите два месеца на 2015 г. средните цени на яйца за консумация се задържат на нива от около 0,19 лв./бр. на едро и 0,26 лв./бр. на дребно, като стойностите на едро са незначително под нивата от същия период на 2014 г., докато тези на дребно остават без промяна на годишна база.

През 2014 г. и началото на 2015 г. цените на яйца от опаковъчните центрове в страната се движат под средното ниво за ЕС. По данни на ЕК, средната цена от центровете за опаковане в България за 2014 г. е 110,73 евро/100 кг без ДДС (около 0,131 лв./бр.) - с 13,2% или около 0,02 лв./бр. по-ниска спрямо средноевропейската. Най-съществена разлика се отчита през месеците май и юни 2014 г., когато българските цени са с около 0,04 лв./бр. под средните за ЕС през съответния месец (фиг. 19).

Фиг. 19. Цени на яйца от центровете за опаковане в България и средно за ЕС за периода януари 2013 г. – февруари 2015 г. (евро/100 кг без ДДС)

Източник: ЕК

През следващите няколко месеца се очаква цените на яйцата да продължат да се движат около или малко под нивата от предходната година.

7. Ситуация и перспективи на пазара на птиче месо в ЕС

По прогнозни данни на Европейската комисия (ЕК), производството на птиче месо в ЕС през 2014 г. се очаква да достигне малко над 13 млн. тона, с близо 2% над нивото от предходната година.

Производството и потреблението на птиче месо в ЕС нарастват стабилно вече години наред. Основни фактори за това са сравнителните предимства на птичето месо спрямо останалите видове месо, като достъпни цени, удобство, липса на ограничения за консумацията на религиозна основа, здравословен имидж, ограничени емисии на парникови газове, по-ниски разходи за производство, кратък цикъл на производство и по-ниски нива на необходимите инвестиции.

Благодарение на ниските цени на фуражите, през последните две години птичето месо е успяло да компенсира по-ниското предлагане на говеждо и свинско месо. Това увеличение е концентрирано главно в няколко държави-членки на ЕС основни производители – Германия, Испания и Полша (които заедно представляват 44% от общото производство на птиче месо в ЕС през 2013 г.).

Експертите от ЕК очакват производството на птиче месо в ЕС да продължи да нараства и през следващите десет години, макар и с по-бавен темп - около 0,7% годишно, при средно 1,7% ръст на година през последните десет години. Най-съществено увеличение на производството (с 1% годишно) се предвижда в страните, присъединили се към ЕС след 2004 г., основно поради повишаване на продуктивността в Унгария, Полша и Румъния. При очаквано задържане на цените на фуражите на сравнително ниски нива, силното вътрешно и световно търсене се прогнозира да допринесат за нарастване на производството на птиче месо в ЕС до около 14 млн. тона през 2024 г.

Световното търсене на птиче месо се предвижда да остане силно, но с намаляващ темп на увеличение (около 2,9% годишно, сравнено с 6,4% за предходните десет години), достигайки до около 16,2 млн. тона през 2024 г. Повишаващото се търсене от Близкия Изток, Южна Африка, други африкански държави (като Гана и Бенин) и Азия може да продължи и през следващите десет години.

Предвид това, позицията на ЕС като нетен износител на птиче месо се очаква да се засили допълнително, като нетният експорт нараства средно с по около 50 хил. тона на година до 2024 г. Като цяло, ЕС изнася по-нискокачествени и по-евтини разфасовки (като бутчета и крилца) и внася разфасовки с по-висока добавена стойност (като птичи гърди и приготвени ястия).